

УДК 785.7:323.15(477.42)(=162.1)[Добжинський:316.77]«1999/2022»(045)

КОПОТЬ І. Є.

Копоть Ірина Євгенівна, кандидатка мистецтвознавства, доцентка, директорка Народного музею Бориса Лятошинського в Житомирі (Житомир, Україна).

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2947-5440>

КАМЕРНИЙ АНСАМБЛЬ ІМЕНІ ІГНАЦІЯ ФЕЛІКСА ДОБЖИНСЬКОГО: 20 РОКІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

У статті розглядається творча біографія Камерного ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського, який був створений при громадській організації «Житомирська обласна спілка поляків України» на початку XXI століття і активно концертував до самого початку «великої війни» (лютий 2022 року). Визначаються основні сфери роботи колективу: виконання музики композиторів Волині-Житомирщини; відродження традиції костьольних концертів; громадська просвітницька праця. Мета – простежити етапи формування та діяльності цього осередку польської культури із застосуванням методів: культурології (історико-генетичний, історико-динамічний, компаративний); соціології музики (соціологічного спостереження); комунікативного музикознавства (контент-аналізу, дискурс-аналізу, функціонально-комунікативний); теорії виконавства (історико-стильовий, жанровий, інтерпретаційний).

Дистинктивними ознаками Камерного ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського як предмета дослідження є тривалість і культуруотворювальний та просвітницький характер функціонування. Пропонована розвідка – перша спроба досягнути діяльність колективу в такому аспекті. Ансамбль імені Ігнація Фелікса Добжинського є досить рідкісним прикладом самоорганізованого колективу, який мотивований ідейно. Перспективою вивчення цього феномена могла б стати наукова монографія.

Ключові слова: камерний ансамбль, камерний ансамбль імені Ігнація Фелікса Добжинського, соціокультурна комунікація, історія музики Волині-Житомирщини.

Постановка проблеми. Серед професійних завдань, із якими музикознавцю доводиться стикатися протягом життя, є практичні аспекти музичної соціології або соціології музики. Ці назви вважаються синонімами, проте, на нашу думку, це не тотожні поняття, оскільки відтінки змісту, а отже і визначення предмета й об'єкта, мети і методів залежать від обраного дослідником стрижневого слова – *музика* чи *соціологія*?

Якщо розглядатимемо *соціологію* музики, то сягнемо думкою в історію цієї науки, новітній період якої налічує вже століття (від незавершеної роботи німецького соціолога, філософа, історика, політичного економіста Макса Вебера «Раціональні та соціологічні основи музики» (*Die rationalen und soziologischen Grundlagen der Musik*, 1921)). Представники соціології музики вбачаються *соціологами* з відповідною

© І. Є. Копоть, 2023.

DOI: 10.31318/0130-5298.2023.49.298976

освітою, до кола наукових інтересів яких потрапили питання функціонування музики в суспільстві, смаки та уподобання публіки, молодіжні музичні субкультури тощо. Тобто ті явища, які можуть бути описані й досліджені методами саме соціології – теоретичної і прикладної.

Якщо ж за основу візьмемо музичну соціологію, то визначимо, що це – царина музикознавства, якому стає «затісно» в його традиційних рамках. Тоді дослідником є не соціолог, а музикознавець, перед котрим постало питання соціально-музичної організації життя суспільства.

Обидва напрями актуальні для України, яка динамічно розвивалася протягом мирних років своєї незалежності й не припиняє поступу тепер, під час війни з російським агресором, коли збереження територіальної цілісності, суверенітету, державності та національної культури, власне, і є метою, за яку віддають життя військові й цивільні, дорослі й діти. Жодне явище культури країни не повинно зникнути, досвід і надбання обов'язково стануть суспільству в пригоді, якщо не зараз, то згодом, після перемоги України у війні. Комплексом окреслених чинників визначається актуальність обраної теми та запропонованої статті.

Її мета – простежити етапи формування й діяльності заслуженого колективу польської культури Камерного ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського, який був створений при громадській організації «Житомирська обласна спілка поляків України» на початку ХХІ століття і активно концертував до нападу російських військ на нашу країну 24 лютого 2022 року. Були застосовані методи:

- культурології (історико-генетичний, історико-динамічний, компаративний);
- соціології музики (соціологічного спостереження);
- комунікативного музикознавства (контент-аналізу, дискурс-аналізу, функціонально-комунікативний);
- теорії виконавства (історико-стильовий, жанровий, інтерпретаційний).

Аналіз досліджень і публікацій. Діяльність колективу протягом останніх 20 років висвітлювалась на сторінках газет, журналів, сайті Житомирської обласної спілки поляків України, в соціальних мережах, телепрограмах «Слово польське», «Поляки Житомирщини». За жанром це здебільшого анонси виступів, невеличкі рецензії на концерти, відгуки слухачів.

Поглиблений матеріал запропонувала Вікторія Корзун у кваліфікаційній роботі на здобуття ступеня магістра театрального мистецтва¹. Однак у поле зору молодій дослідниці потрапили переважно музично-театральні аспекти творчості ансамблю, а також виступи, в яких вона сама брала участь як режисерка й акторка розмовного жанру.

Потреба відтворення історії колективу та надання професійної оцінки його виконавської творчості актуалізувалась лише з усвідомленням можливості існування важливих культурних явищ не тільки в столиці, а й у провінції. Сучасний музикознавчий «інструментарій» дозволяє виконати це завдання.

З-поміж наукових робіт, що спрямовували нашу думку і безпосередньо стосуються окресленої теми, слід назвати праці Ірини Польської², Наталії

¹ Корзун В. Мистецтво камерного ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського в сценічному просторі провінційного міста кінця ХХ – початку ХХІ століття. Київ: НАКККіМ, 2020. 80 с. [Рукопис]

² Польская И. И. Камерный ансамбль: История, теория, эстетика: Монография. Харьков: ХГАК, 2001. 396 с.; Польська І. І. Константні і релятивні жанри в системі камерного ансамблю // Актуальні проблеми музичного і театрального мистецтва: мистецтвознавство, педагогіка та виконавство: Матеріали міжвузівської науково-методичної конференції професорсько-викладацького складу 25–26 грудня 2000 р. Харків: ХДІМ, 2000. С. 68–73.; Польська І. І. Специфіка ансамблевої комунікативності // Культура України: 36. наукових праць / відп. ред. О. Г. Стахевич. Вип. 7. Харків: ХДАК, 2000. С. 166–175.

Чистякової¹, Богдана Сюті², які лягли в основу теоретичної концепції пропонованої статті.

Дистинктивними ознаками Камерного ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського як предмета дослідження є насамперед великий «стаж» його функціонування. За всю історію спостережень над камерним музикуванням Волині-Житомирщини (а це два з лишком століття) не було ансамблю, який існував би так довго. І це з урахуванням діяльності Імператорського російського музичного товариства, Артистичного товариства, філармонії, навчальних закладів, не кажучи вже про самоорганізовані спільноти музикантів.

Винятковість творчої біографії Камерного ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського спонукає до вивчення його діяльності як окремого явища в історії музичної культури Волині-Житомирщини початку ХХІ століття. Таке завдання досі не ставилося щодо жодного камерного колективу цього регіону. Пропоноване дослідження є першою подібною спробою. У цьому полягає його наукова новизна.

Виклад основного матеріалу. Точну дату, від якої слід вести відлік історії Камерного ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського, встановити неможливо, оскільки він не створювався «наказом», а поступово формувався внаслідок діяльності з відродження польської культури в Житомирі. У 1989 році почало діяти Житомирське обласне відділення Культурно-освітнього товариства імені Ярослава Домбровського під головуванням Валентина Грабовського (1937–2004) – журналіста, поета, громадського діяча. З його ініціативи в Житомирі з'явилися польські фольклорні колективи – мішаний хор «Поліські соколи», танцювальний ансамбль «Короліски», дитячий вокальний ансамбль «Дзвонечки», які відіграли значну роль у відновленні національних традицій. Однак відроджувати потрібно було не тільки фольклорне музикування, а й камерне, що існувало на Волині протягом кількох століть.

Предтечею появи Камерного ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського вважаємо виступи музикантів, які цікавилися музикою, створеною у рідному місті. Однією з перших справжніх подій для музикантів, які згодом стали «добжинцями», було виконання скрипкової версії «Колискової» Юліуша Зарембського (Володимир Кузнецов та авторка цих рядків). Наступним твором, що прозвучав зі сцени, став Струнний квінтет № 1, оп. 20, F-dur I. Ф. Добжинського (також волинянина), який в акустично чудовій залі Житомирського національного агроекологічного університету виконали Володимир Сокирко, Людмила Грінцкевич (скрипки), Володимир Кузнецов (альт), Анатолій Нестеренко, Галина Заворотнюк (віолончелі). Поступово перед артистами й слухачами відкривалися великий масштаб і художня вартість волинської гілки польської класичної музики.

Соратниця В. Грабовського Ельвіра Гілевич усіляко підтримувала цей інтерес – ініціювала та організовувала концерти, розшукувала ноти, виступала як декламаторка поезій і ведуча, створюючи атмосферу волинських музичних салонів ХІХ століття у залі Польського дому в Житомирі. Концерти відвідували вчені-полоністи, учителі польської мови, шанувальники музики. Наявність постійної локації, обопільна (виконавців і слухачів) цікавість до змісту зібрань стали основою, на якій можна було будувати більш-менш довготривалі проекти. Сформувалася так звана «цільова аудиторія» із цілком зрозумілими запитамі. Музиканти, відчуваючи

¹ Чистякова Н. В. Ансамблі за участі скрипки в Україні 1990–2010-х років: генезис, стилістика, форми репрезентацій: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 – музичне мистецтво / Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2018. 20 с.

² Сютя Б. Роль особистості музиканта-професіонала в розвитку колективних творчих процесів // Традиційне й особистісне у мистецтві: Колективне дослідження. Київ: УЦНК «Музей Івана Гончара», 2002. С. 138–141.

власну затребуваність, готові були працювати над новими концертними програмами. Тобто в передісторії колективу визначальними стали запит суспільства, пасіонарний імпульс, наданий Ельвірою Гілевич, Польський дім як знакове місце, що об'єднало однодумців, професійний інтерес музикантів до камерного музикування і можливості регулярно виконувати високохудожню музику.

Концерти в Польському домі відбувалися двічі на місяць, щоразу з новою програмою. Так склалося, що наче сам собою утворився «бароковий» склад ансамблю: Віктор Козловський (флейта), Людмила Грінцкевич (скрипка), Анатолій Нестеренко (віолончель), Галина Омельченко (сопрано) та авторка цих рядків (фортепіано). Відкрилися воістину безмежні репертуарні можливості, адже сольних кантат з інструментальним супроводом і барокових тріо-сонат композиторів різних країн нараховується десятки сотень, вони становлять чи не левову частку барокової музики загалом.

Стало можливим певною мірою долучитися до історично орієнтованого виконавства, взявши до уваги окремі аспекти інтонування, інтерпретації, композиційної будови. Тоді наймолодша учасниця колективу Галина Омельченко (згодом у заміжжі Омельченко-Агай Кухі), виконавши кілька барокових сольних кантат у концертах ансамблю, підготувала спочатку бакалаврську роботу «Мистецтво імпровізації у вокальній музиці епохи бароко», згодом – дипломну магістерську роботу «Сольна кантата XVII–XIX століття: еволюція жанру» і нарешті – кандидатську дисертацію «Жанр сольної кантати європейської традиції в історичному розвитку (XVII–XX століття)», захист якої відбувся 25 листопада 2020 року в Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського. Отже, імпульс, отриманий в ансамблі, визначив напрям наукових пошуків співачки та музикознавиці на два десятиліття.

Ще одним наслідком роздумів над інтерпретаціями барокової музики стала ідея виконання її в костьолах, тобто в храмах, для яких вона, власне, й створювалася понад три сторіччя тому.

Перша така спроба відбулася в костьолі святої Варвари в Бердичеві з дозволу тодішнього ксьондза-настоятеля Віктора Маковського. Результат глибоко вразив. У музикантів з'явилося дивовижне відчуття гармонії музичної композиції і храмового простору, що проявилось не тільки в акустичній відповідності інструментування та звучання, а й у внутрішньому стані, що є спорідненим з молитвою. Це відчуття, мабуть, передалося й слухачам, здавалося б, зовсім непередготовленим до музики такого стилю. Але заглиблення в музичну молитву, поглинання широкого спектра нових почуттів відбулося і спонукало до думки про продовження концертів саме в костьолах. Значну допомогу в оволодінні новим репертуаром та усвідомленні специфіки його виконання у сакральному просторі надав колективу доктор теології Яцек Ян Павлович.

Що ж стосується музикознавчого осмислення, то виконавцям і слухачам довелося на власному прикладі відчути дію синтезу мистецтв, коли музика стає частиною більш широкого цілого, «вписавшись» у сакральний простір архітектури костьолу, храмового живопису, скульптури, створивши у такий спосіб нову реальність, одухотворену молитвою, а також акустично довершену звучанням музичних інструментів і людського голосу.

Відтоді концерти в храмах стали особливою сферою діяльності колективу. Їхню точну кількість важко підрахувати – це десятки виступів у різних містах України та Польщі, у величких і зовсім маленьких будівлях, однак завжди намолених і сповнених благодаті.

В Житомирі ансамбль виступав у кафедральному (з 6 червня 2021 року конкафедральному) костьолі святої Софії, костьолах святого Яна з Дуклі, святого

Вацлава, Божого Милосердя для яких готував тематичні концерти до свят григоріанського календаря, до особливих дат, а також у Дні польської культури.

Відбулася комунікація ще одного рівня: до публіки, яка приходила в Польський дім, додалися сотні вірян, парафіян костьолів, котрі чекали духовної музики як свята. За їхнім зізнанням, нерідко саме завдяки музиці вони відчували сенс і глибину молитви.

Вплив синтезу мистецтв, відчутий і по-особливому пережитий у концертах сакральної музики, підштовхнув до пошуку, а згодом і кристалізації специфічної форми концертних виступів. Здебільшого це музично-літературна (музично-молитовна, музично-поетична) композиція, де слово виконує кілька функцій: емоційного введення у музичний твір, молитви (найчастіше – рядки з Давидових псалмів), самостійної «сюжетної лінії», яка розвивається паралельно музичній драматургії концерту.

Окрім можливостей втілювати оригінальні режисерські рішення, такий тип імпрези давав змогу органічно вписуватися в простір будь-якої локації – Польського дому як осередку культури в Житомирі, Будинків Полонії в Кракові та Пултуську як аналогів музичного салону, католицького костьолу – християнського храму, музеїв (у Житомирі це: Музей космонавтики імені С. П. Корольова, Обласний краєзнавчий музей, Меморіальний музей В. Г. Короленка, Музей Бориса Лятошинського, а також краєзнавчий музей міста Битома у Польщі). Зрештою саме літературно-музична композиція як концертна форма стала однією з провідних рис творчості Камерного ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського, а ведучі – повноправними його артистами.

Така побудова імпрези дозволила колективу розширити слухацьку аудиторію у співпраці з новим осередком художньої культури Житомира – «Гнатюк Арт Центром». Створений передусім як виставковий зал для сучасних художників, він дуже швидко перетворився на улюблене місце зібрань житомирської інтелігенції. А для Камерного ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського, з його тяжінням до синтезу мистецтв, ще й приводом для розширення репертуару з погляду входження до ще одного мистецького простору, вже сучасного, з усіма відповідними деталями оформлення та наповнення.

Камерний ансамбль імені Ігнація Фелікса Добжинського завжди охоче приєднувався до громадських справ. Кілька плідних років тісного зв'язку з молодіжною громадською організацією «АРТ-Село» та її головою, відомою художницею Оленою Славовою, привнесли в його життя цікаве спілкування, участь у виставках, і те, що запам'яталося найбільше, – спільне втілення проєктів арт-терапії в онкогематологічному відділенні Житомирської обласної дитячої лікарні. Олена Леонардівна допомагала дітям перенести важке лікування тим, що вчила їх малювати, а музиканти ансамблю – грали і навіть примудрялися виконувати музику разом із маленькими пацієнтами. Посміхалися, стримуючи сльози, але доводили, що музикування здатне бодай на хвилинку відволікти від болю, тяжких думок, дати розраду й підтримку і хворим, і лікарям, і батькам.

А з громадською організацією «До ладу!» та її головою Л. М. Єршовою артисти ансамблю реалізовували зовсім інші проєкти. Цикл концертів «Дорослі – дітям» знайомив юних житомирян із музичними інструментами, пропонував цікаве дозвілля під час зимових і літніх канікул.

Громадська робота була лише однією зі сторінок різнопланової діяльності «добжинців». На першому плані залишалось власне удосконалення, підготовка нових програм для концертних виступів. І саме ця сфера виявилася найбільш складною в психологічному сенсі й розкрила те, що накопичується лише з часом, хоча на початку

творчого шляху не завжди проявляється. Річ у тім, що камерний ансамбль як музична спільнота – поле не тільки музичної, а й психологічної взаємодії музикантів.

Тонкощі психологічних процесів у діяльності камерних колективів учасники Ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського відчували й пережили на власному досвіді. З огляду на інтерес до змісту роботи ансамблю, який ми описали вище, саме особистісні стосунки відіграли вирішальну роль у спрямуванні процесів еволюції колективу. Погоджуючись на прохання спільно виконати той чи інший твір, до ансамблю долучалися музиканти Житомира, які не були «добжинцями». З'явився статус «гість концерту». Таких гостей ставало дедалі більше. Усталений бароковий склад і вже опанований репертуар поступалися місцем художньому експерименту, виконанню музики не тільки доби Бароко, а й наступних епох до самої сучасності.

Розв'язання творчих завдань жодних труднощів не створювало – всі музиканти мали вищу освіту, чималий виконавський досвід, а от запрошення «чужих» солістів нерідко викликало психологічне напруження у колективі, аж до відкритого протесту. Водночас усі відчували, що зупинити творчий розвиток уже неможливо, як і «законсервувати» попередні здобутки та звичний склад. Спроби переконати в тому, що нові форми лише збагатять діяльність колективу, успіху не мали. Слова Людвіга Ноля про те, що «ансамблеві твори мають не роз'єднувати нас, а з'єднувати, підносити до тих вищих сфер, де завдяки чарівності та шляхетній могутності краси приборкується та змовкає наше свавілля»¹, також не були сприйняті. Особистісні психологічні проблеми взяли гору. До того ж, із незалежних від ансамблю причин, він був позбавлений постійної та улюбленої локації у Польському домі.

У підсумку з січня 2011 року повністю змінився склад ансамблю. До нього прийшли нові музиканти – флейтистка Олена Зирянова, скрипалька Ангеліна Гіря (Ткаченко), альтистка Марія Мартиненко, віолончелістка Ірина Покропивна, гітарист Сергій Горкуша. Константний склад (барокове тріо) помінявся на релятивний і таким залишався до останнього виступу в січні 2022 року. Оновлення привело до перегляду репертуару. Проведення в Житомирі міжнародних фестивалів «Житомирська музична весна імені Олександра Стецюка» спонукало до опанування сучасної музики. 24 квітня 2012 року з успіхом відбулася українська прем'єра твору відомого сучасного англійського композитора Алана Томаса – Концерту для флейти, гітари та струнного квартету. Солювали Олена Зирянова (флейта) і Сергій Горкуша (гітара). Прекрасним партнером колективу стала скрипалька, тодішня артистка тріо «Amabile» Наталя Кулініч.

Відтоді Камерний ансамбль імені Ігнація Фелікса Добжинського можна вважати колективом із релятивним складом. Тепер – це ще одна його дистинктивна риса. Психологічних проблем спілкування не виникає, оскільки «відкритість» цієї музикантської спільноти оголошується кожному новому виконавцеві.

Молодіжний контингент дозволив втілювати проекти, котрі могли бути цікавими як досвідченим музикантам, так і студентам.

У Житомирі на базі Ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського проводилися літні й зимові «Мистецькі табори». Ідея полягала в тому, щоб разом підготувати до виконання достатньо великий музичний твір і зіграти його в «особливому» концерті. У таких програмах брали участь студенти різних музичних навчальних закладів – Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського, Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової, Київського університету імені Бориса Грінченка. Подібні проекти

¹ Ноль Л. Историческое развитие камерной музыки и её значение для музыкантов. Санкт-Петербург: Изд-во Юргенсона, 1882. 162 с.

дозволили виконати в Житомирі твори, які в нашому місті звучать зрідка або не звучать зовсім. Наприклад, «Різдвяний концерт» А. Кореллі або «Велика фантазія на польські теми», ор. 13 Ф. Шопена.

Кілька років поспіль ансамбль брав участь у дієцезіальних днях католицької молоді, в рамках яких проводилися майстер-класи відомих польських музикантів Павла Бембенєка й Хуберта Ковальського. У цьому музикуванні артистам доводилося виконувати роль наставників, оскільки до музичного супроводу приєднувалися зовсім недосвідчені молоді митці. Однак загальний духовний підйом, неповторна атмосфера дружби, які властиві були цим заходам, сприяли виконанню таких, не зовсім характерних для камерних музикантів, обов'язків із радістю і без нарікань. Та, на жаль, проведення дієцезіальних днів перервали спочатку ковідні обмеження, а згодом – війна.

Концертний сезон 2021–2022 років обіцяв бути надзвичайно цікавим. Після кількох років відсутності до колективу повернулася його перша солістка, вже кандидатка мистецтвознавства Галина Омельченко-Агай Кухі. Разом із Катериною Бакальчук вони підготували програму вокальних дуетів, яку почали успішно апробувати. Чудово прозвучали в філармонійному концерті, присвяченому Дням польської культури.

26 грудня 2021 року в конкафедральному костьолі св. Софії відбувся традиційний щорічний Різдвяний концерт, якому судилося стати останнім у концертному сезоні. Настала пауза через війну. Та сподіваємося, що заслужений колектив польської культури – Камерний ансамбль імені Ігнація Фелікса Добжинського згодом відновить діяльність.

Висновки та перспективи дослідження. Зробивши огляд багаторічної діяльності заслуженого колективу польської культури – Камерного ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського, можемо зробити висновок, що він є досить рідкісним прикладом самоорганізованого колективу, який діє у сфері камерного музикування вельми тривалий час. Причинами, що зумовили творче довголіття такої музичної спільноти, є: запит суспільства (відродження польської культури на Волині-Житомирщині); ідейна мотивація музикантів і публіки, яка формувалася та кристалізувалася в обопільно цікавому спілкуванні; наявність постійної локації, що сприяла систематичному проведенню концертів-зустрічей; можливість професійного удосконалення і відкриття нових сфер музикування – католицьких костьолів, камерних залів, музеїв, бібліотек, «Гнатюк Арт Центру»; віднайдення ексклюзивної форми концертних виступів, заснованої на синтезі мистецтв; відчуття власної затребуваності й громадський характер діяльності.

У разі продовження функціонування колективу з'явиться можливість нових спостережень. У випадку ж завершення його творчої кар'єри було б доцільно узагальнити зроблене у формі наукової монографії, яка дозволила б ширше викласти теоретичну концепцію, детальніше описати діяльність, проаналізувати концертні програми, створити творчі портрети виконавців.

Стаття надійшла до редакції 25.01.2023 року

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І ДЖЕРЕЛ

1. Корзун В., 2020. *Мистецтво камерного ансамблю імені Ігнація Фелікса Добжинського в сценічному просторі провінційного міста кінця ХХ – початку ХХІ століття*. Київ: НАКККіМ., 80 с.
2. Ноль Л., 1882. *Историческое развитие камерной музыки и её значение для музыкантов*. Санкт-Петербург: Изд-во Юргенсона, 162 с.
3. Польская И., 2001. *Камерный ансамбль: История, теория, эстетика*: Монография. Харьков: ХГАК, 396 с.

4. Польська І., 2000. Константні і релятивні жанри в системі камерного ансамблю *Актуальні проблеми музичного і театрального мистецтва: мистецтвознавство, педагогіка та виконавство: Матеріали міжвузівської науково-методичної конференції професорсько-викладацького складу 25-26 грудня 2000 р.* Харків: ХДІМ., С. 68–73.

5. Польська І., 2000. Специфіка ансамблевої комунікативності *Культура України: Зб. наукових праць*. Вип. 7. Харків: ХДАК, С. 166–175.

6. Сюта Б., 2002. Роль особистості музиканта-професіонала в розвитку колективних творчих процесів. *Традиційне й особистісне у мистецтві: Колективне дослідження*. Київ: УЦНК «Музей Івана Гончара», С. 138–141.

7. Чистякова Н., 2018. Ансамблі за участі скрипки в Україні 1990–2010-х років: генезис, стилістика, форми репрезентацій: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 – музичне мистецтво. СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 20 с.

REFERENCES

1. Korzun V. 2020. *Mystetstvo kamernoho ansamblu imeni Ihnatsiia Feliksa Dobzhynskoho v stsenichnomu prostori provintsiiinoho mista kintsia XX – pochatku XXI stolittia*. [The art of the chamber ensemble named after Ignatius Felix Dobzhynskyi in the stage space of a provincial city at the end of the 20th - beginning of the 21st century]. К.: NAKKKiM, 80 p.

2. Nol L. 1882. *Ystorycheskoe razvytye kamernoi muzyky u yeye znachenye dlia muzykantov*. [Historical development of chamber music and its importance for musicians]. SPb.: Yzd.vo Yurhensona, 1882. 162 p.

3. Polskaia Y. Y., 2001. *Kamernyi ansambl: Ystoriya, teoriya, estetyka*. [Chamber ensemble: History, theory, aesthetics]. Monohr. Kh.: KhHAK. 396 p.

4. Polska I. I., 2000. Konstantni i reliatyvni zhanry v systemi kamernoho ansamblu. [Constant and relative genres in the chamber ensemble system.] *Actual problems of musical and theatrical art: art history, pedagogy and performance: Materials of the interuniversity scientific and methodical conference of professors and teachers December 25-26*. Kharkiv: KhDIM., P. 68–73.

5. Polska I. I., 2000. Spetsyfika ansamblevoi komunikatyvnosti. [Specificity of ensemble communication] *Kultura Ukrainy: Zb.nauk. pr. derzh. akad. kultury. Vyp. 7*. Kh.: KhDAK. P. 166-175.

6. Siuta B., 2002. Rol osobystosti muzykanta-profesionala v rozvytkovi kolektyvnykh tvorchykh protsesiv. [The role of the personality of a professional musician in the development of collective creative processes]. *Tradytstine y osobystisne u mystetstvi: Kolektyvne doslidzhennia..* Kyiv: UTsNK „Muzei Ivana Honchara“. P.138-141

7. Chystiakova N. V., 2018. Ansamblі za uchasti skrypky v Ukraini 1990–2010-kh rokiv: henezys, stylistyka, formy reprezentatsii [Ensembles with the participation of the violin in Ukraine in the 1990s–2010s: genesis, stylistics, forms of representation]. avtoref. dys. ... kand. mystetstvoznavstva : 17.00.03 – muzychne mystetstvo Sumy : SumDPU im. A. S. Makarenka. 20 p.

КОПОТ ІРНА

Kopot Iryna, Ph. D. in Art history, Associate Professor, Director of Public Museum of Borys Liatoshynskyi in Zhytomyr city

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2947-5440>

CHAMBER ENSEMBLE NAMED AFTER IGNACY FELIKS DOBRZYŃSKI: 20 YEARS OF SOCIO-CULTURAL COMMUNICATION

The relevance of the study. Problems of socio-cultural communication in music art are of highest relevance in sociology and music studies, especially, during the war, when it is necessary to preserve all cultural assets of the country.

The purpose of the article: to trace stages of formation and activity of honoured collective representative of Polish culture – Chamber ensemble named after Ignacy Feliks Dobrzyński of social organization Zhytomyr Regional Association of the Poles of Ukraine in the beginning of the XXIst century and had been actively concertizing before the very beginning of the “great war” (February 2022).

In order to achieve the said purpose the following methods were used:

- of culture studies (historical-genetic, historical-dynamic, comparative);
- of sociology of music (sociological observation);
- communicative music studies (content analysis, discourse analysis, functional-communicative);
- of theory of performing (historical-stylistic, genre, interpretation).

Problem statement. Activity of the ensemble for 20 years has been covered in newspapers, magazines, sites of Zhytomyr Regional Union of the Poles of Ukraine, social networks, TV shows “Słowo polskie” [The Polish Word] and “Poliaky Zhytomyrshchyny” [The Poles of Zhytomyr land]. Mostly in genre of announcements, reviews, feedback of listeners.

History of the ensemble and professional assessment of its creative work and social activities became actual only with awareness that important cultural phenomena can exist not only in the capital, but in province as well.

Scientific novelty. Distinctive features of the Chamber ensemble named after Ignacy Feliks Dobrzyński as subject of research is duration and cultural edifying and educational nature of its functioning. Suggested research is the first attempt to trace activity of this group in the said aspect.

Statement of basic material. The article reviews activity of the ensemble starting from its creation at the late XX and early XXI centuries until the last concert that took place before the “great war”.

We have distinguished main spheres of its activity: performing music composers of Volyn-Zhytomyr land; revival of traditions of Catholic Church concerts; social and educational activity.

Conclusions and directions for future research. Chamber ensemble named after Ignacy Feliks Dobrzyński is a rather rare example of self-organization of the collective ideologically motivated. The research perspective could be monography about its activity.

Key words: chamber ensemble, Chamber ensemble named after Ignacy Feliks Dobrzyński, socio-cultural communication, history of music of Volyn and Zhytomyr land.